

การรักเพื่อนบ้านในพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาใหม่
ตามทรรศนะปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง*
THE TEACHINGS OF LOVE FOR YOUR NEIGHBOR IN THE NEW
TESTAMENT SCRIPTURE ACCORDING TO THE MODERATE
POSTMODERN PHILOSOPHY: AN ANALYTIC,
APPRECIATIVE AND APPLICATIVE STUDY

ศาสต์ มูลสถาน

Satsawat Moonsathan

กิริติ บุญเจือ

Kirti Bunchua

รวิช ตาแก้ว

Ravich Takaew

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand

E-mail: phenphak.sa@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตีความการรักเพื่อนบ้านตามปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง เป็นการวิจัยเอกสารโดยใช้วิธีวิจัยทางปรัชญาได้แก่ วิชาวิธีระหว่างฝ่ายกระบวนทรรศน์ปรัชญานวยุคและฝ่ายกระบวนทรรศน์ปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง ร่วมกับกระบวนกรคิดไตร่ตรองเชิงวิจารณ์ญาณเพื่อวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ประเมินคุณค่าและการประยุกต์ใช้การตีความเชิงปรัชญาด้วยหลักเทวรูปสี่ของฟรานซิส เบคอน ปรัชญาความสุขของอริสโตเติล ความรักสี่แบบตามภาษากรีกในพระคัมภีร์พันธสัญญาใหม่ด้วยหลักอรรถปริวรรต ผลการวิจัยพบว่า กระบวนทรรศน์นวยุคมีทรรศนะว่าการรักเพื่อนบ้านควรตีความให้มีความชัดเจนในความหมายของคำศัพท์ และใช้การตีความตามภาษาสามัญนำสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมเพื่อนำไปสู่การแสดงการรักเพื่อนบ้านแบบ อกาเป่ที่สอดคล้องตามคำสอน แต่กระแสดังกล่าวมืดมน นั่นคือ ยังมีความยึดมั่นถือมั่นในภาษา ในขณะที่กระบวนทรรศน์ปรัชญาหลังนวยุคสายกลางทำให้ตีความและอธิบายเรื่องการรักเพื่อนบ้านของคริสตศาสนาว่าพระเยซูไม่ได้จำกัดคำว่าเพื่อนบ้านตามความเข้าใจหรือความเคยชินหรือนิยามทั่วไปเท่านั้น แต่ยังหมายถึงคนที่ต้องการการดูแล ต้องการความรักและการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ และการรัก

* Received 4 May 2021; Revised 21 June 2021; Accepted 27 June 2021

เพื่อนบ้านนั้นควรทำต่อเพื่อนบ้านไม่ว่าจะอยู่ใกล้หรือไกล เพื่อเป็นการส่งเสริมสันติภาพตามเป้าหมายของปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้อธิบายและเป็นแนวทางในการแสดงความรักเพื่อนบ้าน คือเป็นเพื่อนมนุษย์ ทั้งผู้ที่นับถือศาสนาเดียวกันต่างศาสนา ผู้ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับเราและแม้กระทั่งผู้เป็นศัตรูที่กำลังมุ่งทำร้ายเรา

คำสำคัญ: คำสอน, การรักเพื่อนบ้าน, พระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาใหม่, ปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง

Abstract

The objectives of this research article were to critically interpret the love for neighbors, according to moderate postmodern philosophy. This research was documentary research which used philosophical methods such as dialectical methods to exchange reasons between the modern philosophical paradigm and the moderate postmodern philosophical paradigm, with the reflexive process in critical thinking to show critical analysis, evaluation of the value and the application and interpreting process with the four Idols of Francis Bacon, Aristotle's philosophy of happiness according to love in the Greek language in the New Testament with hermeneutics. The research findings showed that the modern paradigm had the opinion that the love for the neighbor should be interpreted to make the meaning of the word clear and using the ordinary language for the practice right to the expression of love as agape for the neighbor and followed in the traditional teachings. Whereas it was also weak, that was the modern philosophical paradigm still had the attachment in the language. So the moderated postmodern philosophical paradigm promoted the fusion of the horizons from text interpretation and the explaining of the love for neighbor in Christianity to express the sophisticated, that the Lord did not definite the neighbor just only the ordinary understanding or common definition only but He also mean to the people who need care, love, and need help in any dimensions, loving for the neighbor should be done to neighbors, whether near or far, in order to make peace according to the goal of the moderate postmodern philosophical paradigm. The findings of the research can be used in the explanation and be a mean of the love for neighbor friendlier, even the same religion or not, no relevance persons and even though the enemy that willing to harm us, that all were friendlier in the purpose to reflect the meaning of love.

Keywords: Teaching, Love for Neighbor, New Testament, Moderate Postmodern Philosophy

บทนำ

พระเยซูคริสต์ตอบคนนั้นว่า “ธรรมบัญญัติเอานั้นคือว่า โอ คนอิสราเอลจงฟังเถิด พระเจ้าของเราทั้งหลายทรงเป็นพระเจ้าเดียว และพวกท่านจงรักพระเจ้าด้วยสุดจิตสุดใจของท่าน ด้วยสุดความคิดและด้วยสิ้นสุดกำลังของท่าน และธรรมบัญญัติที่สองนั้นคือ จงรักเพื่อนบ้านเหมือนรักตนเอง ธรรมบัญญัติอื่นที่ใหญ่กว่าธรรมบัญญัติทั้งสองนี้ไม่มี” (มก.12/29-31/1344) (สมาคมพระคริสตธรรมไทย, 2554)

พระบัญญัติที่สำคัญที่พระเยซูคริสต์ทรงตรัสสอนสาวกของพระองค์ว่า ให้รักพระเจ้ามาเป็นอันดับแรกและแสดงความรักต่อเพื่อนบ้านหรือเพื่อนมนุษย์เป็นสิ่งที่เหมาะสมอย่างยิ่งที่คริสเตียนจะต้องปฏิบัติตาม เมื่อเราอาศัยอยู่ร่วมกันในฐานะเพื่อนมนุษย์ในชุมชน สังคม จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำความรักของพระเจ้ามาปฏิบัติเป็นการแสดงความรักต่อเพื่อนบ้าน มนุษย์มีลักษณะการอยู่อาศัยรวมกันเป็นกลุ่ม ๆ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ จากกลุ่มเล็กๆ เริ่มมีการขยายตัวเป็นกลุ่มที่ใหญ่ขึ้นไม่ว่าจะเป็นจากการรวมกับกลุ่มอื่น ๆ ที่มีแนวคิดรวมกัน หรือการขยายเผ่าพันธุ์ของตนเองให้มีเพิ่มขึ้นเมื่อมนุษย์อาศัยอยู่ร่วมกันนอกจากครอบครัวเดียวกันแล้วยังมีคนนอกครอบครัวหรือคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกันซึ่งเราเรียกว่า เพื่อนบ้าน เมื่อมีเพื่อนบ้านที่อาศัยอยู่ร่วมกันมากขึ้นชุมชนที่อาศัยก็มีความหลากหลายของเพื่อนบ้าน เพื่อนบ้านเป็นคำที่คุ้นชินในชีวิตของมนุษย์แต่หากความเข้าใจเรื่องเพื่อนบ้านไม่ถูกต้องก็จะทำให้เกิดปัญหาของการอาศัยอยู่ร่วมกันและไม่ได้มีสันติร่วมกันอย่างแท้จริง โดยส่วนใหญ่แล้วในอดีตที่ผ่านมา เพื่อนบ้านคือบุคคลที่เราไว้วางใจในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน

จากการศึกษาในด้านเทวศาสตร์และการสอนผู้เชื่อในคริสตจักรและการตีความตามหลักคริสตศาสนศาสตร์ (คิลป์ชัย เชาว์เจริญรัตน์, 2008) ที่ให้สอดคล้องกับคำสอนของพระคริสต์ธรรมคัมภีร์กับการใช้ชีวิตประจำวันและโดยลักษณะการดำเนินชีวิตที่ต้องเผชิญกับผู้คนมากมายที่จะต้องแสดงออกถึงการมีน้ำใจและการแสดงความรักต่อเพื่อนบ้านหรือเพื่อนมนุษย์ซึ่งเป็นพระบัญญัติที่สำคัญประการหนึ่งที่พระเยซูคริสต์ทรงสอนที่ว่า “จงรักเพื่อนบ้านเหมือนรักตนเอง” (มก.12/31/1344) (สมาคมพระคริสตธรรมไทย, 2554)

โดยเป็นการสรุปมาจากพระบัญญัติสิบประการในพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิมตามคำสอนของพระเยซูคริสต์เรื่องการรักเพื่อนบ้านในสังคมปัจจุบันอาจจะมีคำถามมากมายว่าเราจะรักทุกคนได้หรือไม่ เราจะนับว่าทุกคนเป็นเพื่อนบ้านที่เราต้องให้ความรักหรือไม่และเราควรจะแสดงความรักต่อเพื่อนบ้านในระดับใดจึงจะเป็นระดับที่เหมาะสมโดยใช้ความรัก 4 แบบของคริสเตียนเป็นฐานในการทำวิจัย ความรักของคริสเตียนมี 4 แบบ (David, N. F., 1992) คือ

1. ความรักแบบฟีเลียส (Philia) เป็นความรักอย่างแรก ฟีเลียสเป็นรักง่าย ๆ เป็นความรักกึ่ง ๆ ระหว่าง อีรอส และอากาเป เป็นมิตรภาพที่มีต่อเพื่อนฝูงเป็นรากฐานของความจำเป็นในสังคมมนุษย์ เราเกิดมาโดยสันดาน มนุษย์ต้องการความรักและการยอมรับ

2. ความรักแบบสตอร์เก้ (Storge) เป็นความรักญาติพี่น้อง เกิดขึ้นในคนทุกคน สตอร์เก้ เป็นรักที่พัฒนาขึ้นมาตามกระบวนการบางอย่าง ชีวิตของคนเรามีความเกี่ยวพันกันในการเลี้ยงดู พ่อแม่ ดูแลลูกที่เกิดขึ้นมา ในสัตว์ประเภทเดียวกันเกิดมาก็รวมกลุ่มกันเพื่อความอยู่รอด คือ รักกันตามสัญชาตญาณ ไม่ต้องบอกผู้เป็นแม่ว่าให้ปกป้องลูกน้อย เพราะมันเป็นไปโดยอัตโนมัติ แม่รักลูกตัวเอง ได้อย่างง่ายดาย เพราะนั่นเป็นลูกของแม่ แต่ความรักแบบสตอร์เก้ก็ยังเป็นความรักที่เห็นแก่ตัว เพราะมีเรื่องการหวงผลตอบแทนทางอารมณ์มาเกี่ยวข้อง การแสดงออกแบบสตอร์เก้ พ่อแม่เรียนรู้ความรักแบบนี้ได้ เมื่อเด็กโตขึ้น เด็กก็จะเรียนรู้ความรักนี้โดยอัตโนมัติ

3. ความรักแบบอีรอส (Eros) อีรอส เป็นความรักที่ต้องการให้ได้มา (Acquisitive) บนพื้นฐานความเห็นแก่ตัว (Egocentric/Selfish) เป็นรักที่ไม่แนแน่นแฟ้นหรือถาวรเป็นความรักที่เกี่ยวข้องกับความใคร่ เกี่ยวพันกับเรื่องทางเพศ อีรอส เป็นความรักที่ตอบสนองความงามของวัตถุ และการใช้อีรอส ในทางที่ผิดจะนำไปสู่ความเสื่อม สำหรับเพลโต อีรอสเป็นความรักในความงาม และรักในวัตถุแห่งความงาม ซึ่งสะท้อนให้เราเห็นถึงความงามที่สมบูรณ์แบบที่มีอยู่ในโลกแห่งแบบ เพลโตจึงกล่าวว่า คนรัก (Lover) หมายถึง คนที่รักในความสวยงาม

4. ความรักแบบอากาเป (Agape) เป็นรักในระดับสูงสุด รักที่ให้แก่กัน ไม่คิดถึงตัวเองและสละได้ทุกอย่างเพื่อสิ่งที่รัก ไม่มีเปลี่ยนแปลง และให้ได้เสมอ แม้เป็นศัตรู ความรักแบบอากาเปอาจหมายถึงการรักในชื่อเสียง รักในเงินทอง หรือรักในอะไรก็ตามที่คนเรายอมตายถวายชีวิตให้ การที่พระเยซูคริสต์ยอมตายเพื่อคนอื่น เรียกได้ว่า เป็นความรักแบบอากาเป จนกระทั่งมีคำพูดเขียนไว้ว่า “Not that God is Eros or Storge or Philia, but Agape” อากาเปเป็นความรักแบบไม่มีเงื่อนไข อาจกล่าวได้ว่า ในบรรดาความรักทั้งหมด อากาเปสำคัญที่สุด เพราะความรักสามแบบแรก Eros, Storge และ Philia ล้วนแต่เกิดขึ้นในใจคนเราได้โดยไม่ต้องพยายาม เราย่อมจะรักพ่อแม่ของเรา และย่อมรักเพื่อนฝูงเพราะเขาติดกับเราหรือคิดเหมือนเรา แต่อากาเป เป็นความรักชนิดเดียว ที่สิ่งมีชีวิตที่มีเหตุผลจะสร้างไว้ในใจตัวเองได้ เพราะเป็นความรักที่ต้องมีให้แม้แต่คนที่เกลียดชัง

จากความรัก 4 แบบ หากสามารถที่จะเรียนรู้ความหมายที่ถูกต้องของคำว่ารักเพื่อนบ้านและปฏิบัติต่อกันและกันอย่างเหมาะสมก็จะนับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เมื่อพิจารณาในมุมมองของความเชื่อในศาสนาคริสต์ที่พระเยซูสอนให้รักเพื่อนบ้านนั้นย่อมจะสามารถนำมาใช้กับคนในสังคมปัจจุบันได้ และคำสอนของพระองค์ยังคงสามารถเกิดเป็นผลดีและควรส่งเสริมการรักเพื่อนบ้านในทางที่ถูกต้องต่อไป พื้นฐานของการรักพระเจ้าคือการรักคนอื่นก่อนและเรา

ถึงจะเข้าใจว่าความรักที่แท้จริงที่แสดงออกมาเป็นการกระทำนั้นเป็นอย่างไร (Hunter, A. M., 1960) ทุกช่วงชีวิตของคนเราล้วนมีความเกี่ยวข้องกับเพื่อนบ้านอยู่เสมอทั้งที่มีบ้านอยู่ใกล้ชิดกันหรืออยู่ในที่ทำงานด้วยกัน การที่ได้พบเจอและได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเพื่อนบ้านในทุกช่วงวัยในเวลาที่ผ่านมามีให้เห็นถึงปัญหาเรื่องเพื่อนบ้านที่ปฏิบัติต่อกันทั้งในทางที่ดีและไม่ดี เพื่อนบ้านทั้งที่ดีและไม่ดีจะส่งผลต่อการอยู่อาศัยร่วมกันในสังคมอย่างแน่นนอนและเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดคำถามที่ว่าเราจะยังคงนับว่าคนที่เราไม่ชอบ คนที่เราไม่รู้จักหรือแม้กระทั่งคนที่เรารู้จักแต่ทำไม่ดีกับเรา ยังจะคงเป็นเพื่อนบ้านกับเราได้ต่อไปหรือไม่ และเราจะสามารถอยู่อาศัยร่วมกันในชุมชนในสังคมร่วมกันได้หรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้ การมีเพื่อนบ้านที่ดีได้ถูกมองว่ามีผลต่อสุขภาพและการมีชีวิตที่ดี เพราะแต่ละคนต่างก็ต้องใช้เวลาอยู่กับบ้านซึ่งต้องพบกับเพื่อนบ้านจึงมีผลต่อคุณภาพชีวิตของคนนั้น (O'Campo, P., 2015) หรือหากถ้าดำรงชีวิตโดยขาดการติดต่อกับเพื่อนบ้านหรือไม่ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนบ้านก็ย่อมจะเสี่ยงต่อการมีความสุขในชีวิตระดับต่ำ (Greenfield, E. A. & Reyes, L., 2015) ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาว่า การรักเพื่อนบ้านในคำสอนที่ได้สอนสั่งในปัจจุบันมีมุมมองการรักเพื่อนบ้านที่แตกต่างกัน ทั้งในกระบวนทรรศน์ปรัชญานวยุค (Modern Philosophical Paradigm) และกระบวนทรรศน์ปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง (Moderate Postmodern Philosophical Paradigm) (กิริติ บุญเจือ, 2560ก); (กิริติ บุญเจือ, 2560ข) แต่ต่างก็มีอิทธิพลต่อการสอน จึงน่าที่จะวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ถึงการรักเพื่อนบ้านตามคำสอนของพระเยซูคริสต์ที่ถูกต้องตามหลักคำสอนที่สามารถปฏิบัติได้สมเหตุสมผลและเป็นกรอบคิดที่เหมาะสมกับปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการตีความการรักเพื่อนบ้านตามกระบวนทรรศน์ปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีวิจัยทางปรัชญา 2 ได้แก่ วิภาษวิธี (Dialectic Method) ด้วยการตั้งคำถามที่อาจตอบได้หลายคำตอบที่เป็นไปได้ (Pluralistic Answers) ระหว่างฝ่ายกระบวนทรรศน์ปรัชญานวยุคและฝ่ายกระบวนทรรศน์ปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง ร่วมกับกระบวนการคิดไตร่ตรองเชิงวิจารณ์ญาณ (Critical Reflexive Process) เพื่อวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ประเมินคุณค่าและการประยุกต์ใช้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ด้านขอบเขต

1.1 ด้านเนื้อหา ได้แก่ ปรัชญากระบวนทรรศน์ มโนทรรศน์ว่าด้วยแนวคิดการรักเพื่อนบ้าน แนวทางตามคำสอนของพระเยซูคริสต์ รูปแบบการสอนเรื่องการรักเพื่อนบ้านสำหรับคริสเตียนในปัจจุบัน

1.2 ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงวิพากษ์ (Critical Content Analysis) เพื่อประเมินโน้ตธรรมของคำว่า “รัก” และ “เพื่อนบ้าน” จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อาจจัดเรียงเป็นหมวดหมู่และสรุปประเด็น ตีความข้อมูลเชิงคุณค่า และนำเสนอการประยุกต์ใช้ผลการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องคำสอนเรื่องการรักเพื่อนบ้านในพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาใหม่ตามวรรณคดีปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง ผลการวิจัยพบว่า

1. การตีความคำสอนเรื่องการรักเพื่อนบ้านสำหรับคริสเตียนในปัจจุบัน ก้าวล่วงไปจากกระบวนทัศน์ปรัชญายุคกลางที่เน้นการทำดีเพื่อโลกสวรรค์ โดยมีมุมมองของการประยุกต์ใช้เพื่อการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ ดังนั้นผู้สอนจึงมักจะใช้การตีความตามกระบวนทัศน์ปรัชญานวยุค เป็นการเน้นความหมายตามศัพท์ มีการอ้างอิงคัมภีร์ และการจำแนกโดยแนวคิดวิชาการเพื่อนำไปสู่พฤติกรรมอันพึงประสงค์ของศาสนิกที่ดี ผู้สอนมักจะแสดงความหมายของ “รัก” ตามหลักเทวรูปสี่ของฟรานซิส เบเคน เพื่อให้ง่ายแก่กลุ่มคริสเตียนนั้น คือ รักตามเทวรูปแห่งตระกูล เป็นความรักที่แสดงตามความรู้สึกนึกคิด ตามรสนิยม รักตามเทวรูปแห่งถ้ำ เป็นความรักตามความเคยชินจากการอบรมศึกษา ตามสภาพแวดล้อม รักตามเทวรูปแห่งตลาด เป็นรักตามความเข้าใจในภาษา สำนวน มีความซับซ้อนในการแสดงออกตามความเข้าใจ และรักตามเทวรูปแห่งโรงละคร คือ รักตามหลักขนบธรรมเนียม ประเพณี ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อไม่ให้ผิดศีลธรรมอันดีงาม และได้มีการนำปรัชญาความสุขของอริสโตเติล เพื่อแสดงคุณค่าของความรักว่า การรักเป็นความสุขตามสัจยชาติญาณของมนุษย์ ทั้งนี้ ด้วยการจำแนกความหมาย จึงชี้แจงความรักสี่แบบตามภาษากรีกในพระคัมภีร์พันธสัญญาใหม่มาใช้ตามแนวคิดกระบวนทัศน์นวยุคเพื่อให้เกิดการตีความที่มีความชัดเจนในความหมายของคำศัพท์ โดยเน้นอากาเป (Agape) นั่นคือ มีรักที่ให้แก่กัน ไม่คิดถึงตัวเองและเน้นการสละเพื่อสิ่งที่รัก มั่นคงไม่เปลี่ยนแปลง เมื่อผ่านการตีความตามภาษาสามัญยอมทำให้ศาสนาฟังได้เข้าใจโดยง่ายและนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม เพื่อนำไปสู่การแสดงความรักเพื่อนบ้านและสอดคล้องตามคำสอนที่สืบทอดกันมาอันจะสามารถปฏิบัติกับคนใกล้ชิดได้อย่างทั่วถึง

อย่างไรก็ตาม คำว่า “เพื่อนบ้าน” ได้ถูกเข้าใจว่า เพื่อนบ้านของเราก็คือคนที่อยู่บ้านใกล้กันกับเรา แม้จะมีการยกตัวอย่างของชาวซามาเรียที่ช่วยเหลือชาวยิวที่ถูกทำร้าย ทั้ง ๆ ที่สมัยนั้นชาวยิวกับชาวซามาเรียเกลียดกัน นั่นคือ เพื่อนบ้านได้หมายรวมถึงศัตรูด้วย หากแต่ในการสอนก็จะเน้นการปฏิบัติได้จริง โดยให้เริ่มจากการรักเพื่อนบ้านก่อน จากนั้นจึงค่อยขยายไปสู่คนที่เรารักหรือคนที่ทำดีกับเรา ในส่วนของศตวรรษนั้นก็ถือว่าเป็นโอกาสในการทำดีของศาสนิกไป การสอนเช่นนี้ย่อมได้ผลดีและนำไปสู่แนวคิดของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขกับคนทั้งปวง และการแสดงความรักโดย 1) อุดหนุนและแสดงความกรุณา ไม่อิจฉาริษยา ไม่คุยโวโอ้อวด

อวดกับเพื่อนบ้าน 2) ไม่ประพดืหยาบโลน ไม่โกหกหรือขโมยของ 3) ไม่โกรธง่าย ไม่จดจำเรื่องที่ ทำให้เจ็บใจ เมื่อมีบางคนทำไม่ดีต่อเรา เราจะไม่โกรธเร็วและ ไม่จดจำทุกสิ่ง ที่คนอื่นทำให้อภัยและลืมเรื่องนั้น 4) ยอมทนทุกสิ่ง ให้อภัยเขาแม้เขาทำบางอย่างที่ทำให้เราเสียใจ และ 5) เชื่อทุกสิ่ง เราเชื่อมั่นในคำสอน และหวังทุกสิ่ง มีความหวังที่แน่นอนเพราะมั่นใจว่าทุกสิ่ง ที่พระเยซูวาสัญญา กับเราจะเป็นจริง เพราะเรา รักเพื่อนบ้านเราจึงพยายามบอกความหวังกับพวกเขาด้วย หากแต่กระแสดความคิดดังกล่าวมีจุดอ่อน นั่นคือ มโนธรรมศน์ตามกระบวนธรรมศน์ปรัชญานวยุคทำให้ในการตีความยังมีความยึดมั่นถือมั่นในระดับภาษาเรื่อง รัก โดยนัย คือ สรุปความรักต้องเป็นไปตามขนบธรรมเนียม และมีหลักอย่างอกาเป่ ทำให้ไม่ได้ทำใจเป็นกลาง ไม่พิจารณาความรักจากระดับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลชั้นพื้นฐาน จึงมุ่งทำตามคำสอน “รักเพื่อนบ้านเหมือนรักตัวเอง” แต่เมื่อขาดความเข้าใจความรักที่แท้จริง ก็จะทำให้เชื่อว่าการรักเพื่อนบ้านที่ตนกระทำอยู่นั้นดีแล้ว

อีกทั้งยังมีการยึดติดอยู่กับความคิดเดิมเรื่องความหมายของคำว่า เพื่อนบ้านคือ คนที่รู้จัก ทำให้การปฏิบัติตามคำสอนอยู่ในกรอบเดิม เป็นขั้นต้น ซึ่งไม่ส่งผลให้ทำสิ่งที่ดีต่อเพื่อนบ้านที่มากกว่านั้น และทำให้ยังไม้อาจเข้าถึงการรักตามคำสอนของพระเยซูที่ท่านสอนว่า เราควรรักทุกคน ไม่ว่าจะเป็นดีหรือคนชั่ว ตามแนวคิดของโสเครติสที่ได้เสนอว่าสังคมจะอยู่ได้ ต้องมีความจริง (Truth) ความยุติธรรม (Justice) และความถูกต้อง (Righteousness) เป็นพื้นฐานสิ่งเหล่านั้พบได้โดยวิธีการตีความที่จริงจังเพื่อแสวงหาความจริง (Sincere Search for Truth) ย่อมสามารถเอาชนะการตีความหมายด้วยเล่ห์เหลี่ยมได้ การรักเพื่อนบ้านตามภาษาสามัญ (Ordinary Language) ที่คุ้นชินกันมา อาจจะเป็นการตีความหมายที่ยังไม่ครอบคลุมตามแนวคิดของโสเครติส เพราะตีความตามที่ตนเองคุ้นเคยหรือตามที่คุ้นชินมาเท่านั้น การตีความนี้อยู่ในกรอบความคิดที่แคบ เป็นการกล่าวถึงบริบทของสิ่งที่มีอยู่โดยไม่ได้ให้ เห็นถึงความหมายที่แท้จริงที่มีการตีความอย่างครบถ้วน และไม่ได้เป็นไปตามความหมายตามเจตนาของการรักเพื่อนบ้าน หรือจะกล่าวในด้านหนึ่งก็คือ ไม่ได้มีการตีความหมายอย่างจริงจังเพื่อให้เกิดการกระทำที่ถูกต้อง แต่เป็นความเข้าใจเอาเองว่านั่นคือ ความหมายของการรักเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นความเข้าใจสืบทอดกันมาแบบคุ้นเคย และไม่คิดว่าจะมีการตีความเพื่อให้มีการกระทำที่มากกว่าเดิม ซึ่งอาจจะมีความกลัวว่าจะต้องทำมากกว่าเดิม และอาจจะเห็นว่าไม่มีประโยชน์อะไรที่จะทำมากกว่า หรือรักเพื่อนบ้านเท่าที่เห็นอยู่ก็พอแล้ว เมื่อกล่าวถึงการตีความของข้อโต้แย้งนี้แล้วอยู่ในการตีความตามตัวอักษรคือ เป็นการทำความเข้าใจตามภาษาที่สื่อออกมาตรง ๆ ว่ารักเพื่อนบ้าน ซึ่งคิดว่าที่ปรากฏออกมาทั้งหมดนั้นเป็นไปในทางที่ดีแล้ว ไม่มีการแปลความหมายที่แฝงอยู่ หรือมีการขยายความเพื่อให้เข้าใจมากขึ้น เน้นเป้าหมายแคบคือเฉพาะตัวเองและมีเป้าหมายเพื่อตัวเองเท่านั้น ไม่ว่าจะเป็นการกระทำหรือสิ่งที่จะได้รับตอบแทนทั้งในโลกนี้และโลกหน้าอันเป็นการไม่ส่งเสริมการมีชีวิตแห่งการรักเพื่อนบ้านในความเชื่อของคริสเตียนตามชีวิตที่เป็นจริงในปัจจุบันของแต่ละคน

กระนั้น กระบวนทรรศน์ปรัชญานวยุคนั้นยังมีการรื้อฟื้นการตีความตามธรรมเนียมปฏิบัติของยิวอันเป็นการตีความโดยอรรถ (Idiomatic Interpretation) เป็นการตีความตามสำนวนภาษาที่ได้มาจากบรรพบุรุษ ที่มีการตีความเป็นลักษณะของการเข้าใจสำนวนของตัวอักษร โดยที่ไม่ต้องมีการตีความหรือขยายความอื่นเพราะมีความกลัวว่าพระเจ้าจะลงโทษ โดยมองความหมายโดยรวมว่าเป็นการกล่าวถึงคนยิว นอกจากนี้อาจจะยังเป็นการตีความธรรมเนียมปฏิบัติแบบพิสูจนได้ด้วยเหตุผล (Rational Interpretation) คือพยายามให้เหตุผลสนับสนุนว่าเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่ให้เฉพาะกับคนยิวเท่านั้น เนื่องจากเป็นคำสั่งของพระเจ้าผ่านทางผู้เผยพระวจนะหรือผู้รับใช้พระเจ้า ไม่มีเหตุผลที่สนับสนุนว่าจะต้องทำกับคนต่างชาติ เพราะคนยิวมองว่าคนต่างชาติเป็นมลทินหรือคนบาป ซึ่งเป็นแนวความคิดที่ขัดแย้งกับคำสอนเรื่องการรักเพื่อนบ้าน แนวความคิดของยิวมีลักษณะที่คล้ายกับแนวคิดอภิปรัชญาของซาร์ต (Jean Paul Sartre) เน้นว่าทุกคนนั้นอิสระและรับผิดชอบในการกระทำของตนตามแนวทาง อรรถิภาวนิยม (Existentialism) มีเสรีภาพของมนุษย์ในแง่ปัจเจกชน เพราะว่าชาวยิวเลือกที่จะทำตามความคิดของตนเอง และคิดว่าเลือกที่จะมีเสรีภาพในการทำการรักเพื่อนบ้านให้เป็นไปตามความหมายของธรรมเนียมปฏิบัติที่พวกเขาเข้าใจเอาเองซึ่งไม่ได้เป็นความหมายที่ถูกต้องตามที่พระเยซูสอน ดังนั้น การรักเพื่อนบ้านโดยการตีความหมายตามธรรมเนียมปฏิบัติของชาวยิวนั้นจึงไม่เป็นที่ถูกต้องและเพียงพอที่เขาจะทำการรักเพื่อนบ้านตามความหมายที่แท้จริงได้ พระเยซูสอนพวกเขาเพื่อต้องการให้พวกเขาก้าวข้ามผ่านการไม่รู้ไปสู่การรู้ความจริงของสิ่งที่ทำและสามารถทำได้จริง พระเยซูไม่ได้เน้นเฉพาะเพียงแค่ข้อความของธรรมเนียมปฏิบัติเท่านั้นแต่พระองค์ทรงต้องการให้พวกเขามีความเชื่อและการกระทำที่สัมผัสได้ว่าพระเจ้าทรงอยู่กับพวกเขาจริง ๆ และต้องการให้พวกเขาสนใจเรื่องของ “นัย” (Sense) มากกว่าเรื่องของตัวหนังสือที่พวกเขาไม่มีความเข้าใจ ในส่วนของกระบวนทรรศน์ปรัชญานวยุคนั้นทำให้เห็นว่าการแสดงความรักต่อเพื่อนบ้านนั้นอยู่เฉพาะในกรอบของเหตุผลเท่านั้น การแสดงความรักแบบไม่มีเหตุผลก็ไม่สมควรแสดงความรักออกมา โดยเฉพาะต่อคนที่ไม่รู้จัก เพราะว่าป็นยุคของการแข่งขัน การชิงความได้เปรียบมากกว่าที่จะให้คุณค่าของจิตใจ การเน้นสสารหรือบริโภคนิยมมากกว่าที่จะคิดเรื่องจิตนิยม หรือการแสดงออกทางด้านคุณธรรมจริยธรรมในสังคม ตัวธรรมเนียมปฏิบัติอาจจะไม่สามารถพิสูจนได้ด้วยหลักการของเหตุและผลซึ่งไม่มีผลอะไรต่อแนวคิดของกระบวนทรรศน์นี้ แต่ก็ขัดแย้งต่อแนวทางการปฏิบัติซึ่งไม่สามารถมีอะไรพิสูจนได้ว่าการรักเพื่อนบ้านจะเป็นสิ่งที่ควรกระทำ นอกจากนี้ยังมีเรื่องของประโยชน์นิยมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เนื่องจากถ้าไม่มีประโยชน์ที่จะได้รับการแสดงความรักก็ไม่อาจจะจะมีความหมายและความสำคัญมากนัก จึงจะเห็นได้ว่า การตีความเรื่องการรักเพื่อนบ้านที่ต้องการให้เป็นไปตามธรรมเนียมปฏิบัติของยิวนั้นเป็นแนวทางที่แคบและเป็นเพียงความหมายตามตัวอักษร ที่ไม่ถูกต้องกับหลักคำสอนเรื่องการรักเพื่อนบ้านของพระเยซู เมื่อพิจารณาถึงการสอนเรื่องการรักเพื่อนบ้านของยิวนั้น ที่จริงไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในสมัยของพระเยซูที่สอนถึงเรื่องนี้ ในพระคัมภีร์และเรื่องราวจากบทบัญญัติของ

พระเจ้านั้นได้สอนคนยิวที่จะแสดงความรักต่อเพื่อนบ้านมาเป็นเวลานาน ก่อนที่จะมีการตีความหมายให้ผิดเพี้ยนไปโดยกลุ่มปุโรหิตและกลุ่มฟาริสี การแสดงความรักต่อเพื่อนบ้านในยิวนั้นมีรายละเอียดมากกว่านี้ ดังนั้นคนยิวจึงต้องพยายามที่จะทำมากกว่าบัญญัติที่พวกเขาอ่านและสอนกันมาเพียงไม่กี่ข้อ ซึ่งจะมีความหมายว่าพวกเขาต้องรักเพื่อนบ้านมากกว่าคนที่เรารู้จักหรือคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนหรือหมู่บ้านเดียวกัน

สำหรับแนวทางสุดท้าย คือ การแสดงความรักกับผู้ที่เป็นคริสเตียนเหมือนกัน ได้มีทฤษฎีหนึ่งว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้อง เหมาะสม เพียงพอแล้ว ซึ่งเป็นการตีความในระดับปฏิบัติ เน้นกลุ่มจำเพาะโดยกีดกันกลุ่มอื่น (Exclusionism) ซึ่งสะท้อนความไม่ครอบคลุมด้านตามความเป็นจริงของการแสดงความรักต่อเพื่อนบ้าน เพราะไม่ได้พิจารณาถึงบริบทอื่น ๆ ที่ครอบคลุมคำสอนพระคัมภีร์ ที่กล่าวถึงเรื่องการรักเพื่อนบ้านอันเป็นการแสดงความรักต่อคนที่มีความเชื่อเหมือนกันเท่านั้น โดยเป็นการแสดงออกที่มีขอบเขตจำกัดเกินไป ไม่เป็นไปตามคำสอนของพระเยซูคริสต์ และอาจจะถูกมองว่าเป็นความเห็นแก่พวกตน เพราะพระเยซูไม่ได้ทรงสอนการแสดงออกของความรักเพื่อนบ้านที่เป็นไปตามกฎการกระทำของการเป็นคริสเตียนเท่านั้น อันเป็นการแสดงความรักในวงแคบและเห็นแก่ตัว เป็นการแบ่งแยกกลุ่มคนไปโดยปริยาย ว่าคนที่เป็นคริสเตียนเท่านั้นที่ควรจะได้รับความรักจากคนที่เชื่อในพระเจ้าด้วยกันโดยที่ไม่ได้คิดถึงคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้นับถือในศาสนาเดียวกัน เป็นการแสดงความรักบนหลักการของศาสนา ไม่ได้อยู่ในหลักการของความเข้าใจในความเชื่อที่แสดงออกถึงความรักอย่างถูกต้องตามคำสอน เพราะเป็นเพียงการแสดงออกถึงหลักเกณฑ์ทางศาสนาเท่านั้น การแสดงการรักเพื่อนบ้านนั้นจะต้องเหตุผลว่าต้องเป็นคนทีนับถือศาสนาเดียวกัน ถ้าแบ่งปัน แจกจ่าย ช่วยเหลือให้กับคนที่เป็นศาสนาเดียวกันก็มีเหตุผลพอที่จะเข้าใจได้ ถ้าจะต้องแสดงความรักต่อเพื่อนบ้านที่ไม่สามารถอธิบายได้ก็ไม่สมควรที่จะแบ่งปัน หรือให้สิ่งของใด ๆ กับใครก็ตามที่ผู้ให้ไม่สามารถอธิบายด้วยเหตุและผลได้

2. การตีความตามกระบวนทรรศน์ปรัชญาหลังนวยุคสายกลางด้วยการตีความแบบอรรถปริวรรตเน้นเพื่อให้เข้าใจความหมายที่ถูกต้องตามคำสอนของพระเยซูคริสต์อย่างสมเหตุสมผล พบว่า ความรักใน “รักเพื่อนบ้าน” ยังคงเป็นความรักแบบอากาเป่ แต่เป็นความรักแบบอากาเป่ที่มีขอบเขตความหมายกว้างขวางขึ้น และ “เพื่อนบ้าน” มีขอบเขตกว้างขวางกว่าแนวคิดปรัชญานวยุค นั่นคือ ขยายไปสู่เพื่อนมนุษย์ที่อยู่บ้านใกล้กัน อยู่ร่วมหมู่บ้าน ชุมชน สังคม ประเทศเดียวกัน และมนุษยชาติที่อยู่ในโลกนี้ร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อนบ้านยังอาจรวมถึงสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย สัตว์ต่าง ๆ และยังอาจรักสิ่งแวดล้อมอีกด้วย ผู้วิจัยจึงขอตีความ “รักเพื่อนบ้าน” ตามกระบวนทรรศน์ปรัชญาหลังนวยุคสายกลางได้ว่า

“การให้การดูแล ให้การปกป้อง ให้การช่วยเหลือ แบ่งปัน สนับสนุน มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน ด้วยความจริงใจ มีน้ำใจต่อกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นคุณค่าในทุกสิ่ง โดยไม่หวัง

สิ่งตอบแทน ต่อเพื่อนบ้านใกล้ไกล เพื่อนมนุษย์ร่วมชุมชน สังคม ประเทศ และโลก สรรพสัตว์ สรรพชีวิตที่ดำรงอยู่ในโลกนี้ทั้งมวลเพื่อการดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข”

คำสอนที่ดีความดีใหม่นี้ มีความเหมาะสมสำหรับคริสเตียนในการเข้าใจหลักการรักเพื่อนบ้าน ที่เน้นการรักเหมือนรักตนเอง ดังที่เราแสดงต่อคนที่เป็นคริสเตียนเหมือนกัน เป็นการกระทำที่ถูกต้องเหมาะสมตามความเป็นจริง ดังข้อความสำคัญสำหรับเรื่องของการรักเพื่อนบ้านคือ “เพราะว่าผู้ที่ไม่รักพี่น้องของตนที่มองเห็นแล้ว จะรักพระเจ้าที่มองไม่เห็นไม่ได้” ในการสอนเช่นนี้ จะเป็นวิธีการสอนที่เหมือนปลูกฝังให้เห็นถึงการที่คริสเตียนจะบอกว่ารักพระเจ้านั้น ควรแสดงให้เห็นว่ารักมนุษย์ด้วยกันก่อน ซึ่งเป็นสิ่งที่ประจักษ์หรือมีประสบการณ์ได้

พื้นฐานของการรักพระเจ้าตามหลักคำสอนของคริสเตียนคือ การรักคนอื่นก่อนจึงจะเข้าใจว่าความรักที่แท้จริงที่แสดงออกมาเป็นการกระทำนั้นเป็นอย่างไร พระเจ้าทรงต้องการให้แสดงออกถึงความเมตตาและการให้อภัยให้กับคนที่ข่มเหงเรา นั่นคือ เรื่องการรักศัตรู ไม่เพียงแต่จะรักคนที่เรารักเท่านั้น แต่พระเจ้าสอนให้คริสเตียนรักศัตรูด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ง่ายในการที่จะทำสิ่งนี้ แต่พระเจ้าก็ทรงต้องการที่จะให้ทำ เพราะตัวมนุษย์เองนั้นก็เป็ศัตรูกับพระเจ้าโดยที่มนุษย์ได้ทำบาปและห่างเหินจากพระเจ้า แต่ด้วยความรักของพระองค์จึงให้พระเยซูมาไถ่บาปของทุกคน ซึ่งเป็นตัวอย่างของความรักที่มีต่อศัตรูของพระองค์ เพื่อที่เราจะได้ต้อนรับพระเยซูคริสต์และกลับมามีความสัมพันธ์ที่ดีกับพระเจ้าอีกครั้ง ด้วยความรักของพระองค์ ความรักของมนุษย์ทุกรูปแบบแม้จะทรงคุณค่าและสูงส่งสักเท่าใดก็ยังมีมลทินของความเห็นแก่ตัวอยู่ด้วย พระเจ้าทรงเรียกร้องให้คริสเตียนไม่เพียงแต่รักคนที่นับถือในศาสนาหรืออยู่ในความเชื่อเดียวกันเท่านั้น แต่พระองค์สอนให้รักศัตรูซึ่งทำได้โดยพระคุณที่เหนือธรรมชาติจากพระเจ้าเท่านั้น คำนิยามของคริสเตียนในการรักเพื่อนบ้านตามคำสอนของพระเยซูคือ ไม่ใช่เฉพาะคนที่เรารู้จัก คนที่มีความเชื่อในศาสนาเดียวกัน แต่ยังหมายถึงคนที่เราไม่รู้จักและศัตรูอีกด้วย ซึ่งหลักการนี้สอดคล้องกับปรัชญาหลังนวยุคสายกลางที่เน้นการอยู่ร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพบนความหลากหลายและมุ่งสร้างสังคมแห่งสันติภาพ

อภิปรายผล

1. เมื่อตีความตามกกระบวนทรรศน์ปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง จากความหมายของคำว่าเพื่อนบ้านที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์แสดงว่า กระบวนทรรศน์ปรัชญานวยุคตีความ “รักเพื่อนบ้าน” ตามตัวอักษรและยึดติดอยู่กับความคิดเดิมว่า เพื่อนบ้านคือ คนที่รู้จักและคนใกล้ชิด ทำให้มองแต่คนที่ตนใกล้ชิด คนที่ทำดีต่อตนเท่านั้น ถ้าเป็นคนใกล้ชิดและทำดีต่อตนก็จะรักอย่างไม่มีเงื่อนไข ไม่หวังสิ่งตอบแทน แต่ถ้าเป็นคนอื่นแล้ว ย่อมจะไม่รัก หากแสดงความรักก็ย่อมประเมินได้แล้วว่าจะได้สิ่งใดตอบแทนมาอย่างคุ้มค่า ซึ่งไม่สะท้อนความเข้าใจอย่างแท้จริงตามหลักคำสอนของพระคัมภีร์ ทั้งนี้ อาจเป็นการตีความตามภาษาสามัญ การตีความตามคำศัพท์ที่รู้หรือเข้าใจอย่างทั่วไป แล้วนำมากำหนดเป็นหลักปฏิบัติที่ตนเชื่อว่าดี

แต่กระนั้น หากเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้กันแต่ไม่ตี ก็ไม่นับว่าเป็นเพื่อนบ้าน หรืออาจจะหมายถึงเป็นศัตรูก็ได้ อีกทั้ง การใช้ความหมายที่ตีมาจากกรอบความคิดของตนก็เท่ากับลดพื้นที่ในการทำดีให้น้อยลง เพราะบางครั้งความทุกข์ลำบากที่เกิดขึ้นแก่ผู้อื่นนั้น อาจจะไม่ใช่ต่อเพื่อนบ้านที่อาศัยอยู่ใกล้ชิดติดกันกับเรา แต่เราก็สามารถที่แสดงออกถึงความรักที่เรามีต่อเขาเหล่านั้นได้ ไม่ใช่เราส่งสารเขา แต่เราสามารถปรับความคิดเป็นว่า เราให้การช่วยเหลือเพื่อนบ้าน ความรู้สึกที่เรามีนั้นย่อมแตกต่างจากการที่เราให้ทานหรือช่วยเหลือคนอื่น

2. การตีความตามพระคัมภีร์ของพระบวรธรรมสันปรีชาญาณวายุค ยังมีส่วนของการตีความตามความหมายที่ชาวฮินดูได้ให้ความหมายไว้ในธรรมบัญญัติ การแสดงความรักต่อเพื่อนบ้านในอิสราเอลหรือชาวฮินดูนั้นมีรายละเอียดมาก ดังนั้น คนฮินดูจึงต้องพยายามที่จะทำมากกว่าบัญญัติที่พวกเขาอ่านและสอนกันมาเพียงไม่กี่ข้อ ซึ่งก็มีความหมายว่าพวกเขาต้องรักเพื่อนบ้านมากกว่าคนที่เขารู้จักหรือคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนหรือหมู่บ้านเดียวกัน ซึ่งในพระคัมภีร์มีข้อแนะนำที่คนฮินดูจะทำมากกว่าที่อยู่ในบัญญัติสิบประการและเป็นสิ่งที่พระเจ้าทรงส่งเสริมให้ไว้อยู่แล้วว่าควรทำอย่างไร ยิ่งกว่านั้นคนฮินดูจะนับว่าเมื่อเขาทำตามธรรมบัญญัติแล้วจะถูกเรียกว่าเป็นคนชอบธรรมและยังทำในความเชื่อทางศาสนาแล้วก็จะยังได้รับการยกย่อง นั่นเป็นสิ่งที่พระเจ้าทรงชื่นชมยินดีด้วยเมื่อเขาทำสิ่งที่ดีเพื่อพระเจ้า หากแต่ด้วยพระบวรธรรมสันปรีชาญาณวายุค ชาวฮินดูจะไม่แบ่งปันแก่คนยากจน เพราะเขาไม่ได้รักคนเหล่านั้น และทำไปก็ไม่ได้สิ่งตอบแทน ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาตามคำสอนจะพบว่า พระเจ้าต้องการให้เขาทำกับมนุษย์ด้วยกันด้วยการแจกจ่ายให้คนยากจนที่เขาไม่รู้จัก พระเจ้าสอนให้คริสเตียนรักศัตรูด้วย เป็นสิ่งที่ไม่ง่ายนักในการทำสิ่งนี้ (Dodd, C. H., 1961) ซึ่งก็เป็นการทำดีต่อเพื่อนบ้าน พระเยซูก็สนับสนุนให้เขาทำดีต่อคนยากจนที่เขาไม่รู้จักเพื่อเขาจะได้รับคำชมมากขึ้นและได้รับในสิ่งที่เขาต้องการคือ ชีวิตนิรันดร์ ซึ่งเป็นความสุขแท้

3. คำสอนของพระเยซู เมื่อตีความตามพระบวรธรรมสันปรีชาญาณหลังนวยุคสายกลาง ทำให้ขยายขอบเขตของเพื่อนบ้าน และเน้นไปสู่การส่งเสริมการดำรงอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งจะต้องแสดงให้เห็นถึงความไม่เห็นแก่ตน (Selfishlessness) นั่นคือ ต้องไม่ยึดมั่นถือมั่นต่ออคติที่ตนมีต่อคนอื่น สิ่งอื่น หรือเอาแต่ใจของตนฝ่ายเดียว เพราะจะทำให้จำกัดการรักแบบอกาเป่ อีกทั้งเมื่อยอมรับความแตกต่างหลากหลาย ความต่างศาสนา ความเชื่อที่หลากหลาย ก็จะมองทุกศาสนาเป็นเพื่อนบ้าน และจะเห็นว่าทุกศาสนามีหลักคำสอนและหลักปฏิบัติเป็นของตนเอง มีวัฒนธรรมและรูปแบบการดำเนินชีวิตเป็นของตน ทุกคนมีฐานะที่เท่าเทียมกัน ทุกคนมีอิสราภาพในความเชื่อที่หลากหลาย เราสามารถมีความปรารถนาดีต่อเขาเหล่านั้น ทั้งการให้การดูแล ให้การปกป้อง ให้การช่วยเหลือ แบ่งปัน สนับสนุน มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน อันดำเนินไปด้วยความจริงใจ มีน้ำใจต่อกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นคุณค่าในทุกสิ่งทุกอย่างกระทำดีโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนต่อเขาเหล่านั้นที่เป็นเพื่อนบ้านของตน ไม่มีใครไม่เป็นเพื่อนบ้านของคริสเตียน เมื่อการใช้กระบวนการคิดไตร่ตรองและอรรถปริวรรตทางศาสนาใน

การเข้าใจการรักเพื่อนบ้านให้ลึกซึ้งและกระจ่างแจ้งตามกระบวนทรรศน์ปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง ย่อมทำให้เพิ่มพูนความเข้าใจที่ตรงกันของคนในสังคม อันจะส่งผลไปสู่การดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมที่มีความหลากหลาย เป็นพหุนิยมทางศาสนา คือ มีทรรศนะว่า การมีอยู่ของศาสนาต่าง ๆ เช่น พระพุทธศาสนา ศาสนาคริสต์ ศาสนาฮินดู ศาสนาอิสลาม ฯลฯ นั้นเท่าเทียมกัน (พระครูปริยัติกิจจาภิรม (กระจาย รวีวรรณโณ) และคณะ, 2563) ดังนั้นในการสอนคริสเตียนจึงควรเน้นให้รู้จักที่จะให้คนอื่นมีความสุขโดยการเสียสละบางสิ่งที่มีที่สามารถให้ได้ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเหมาะสม ไม่มีอคติ และให้เข้าใจถึงความแตกต่างทางความคิด ความเชื่อ ตามหลักเทวรูป 4 ของเบเคน เพื่อจะได้พัฒนาตนเองในด้านคุณธรรมจริยธรรมอย่างเหมาะสมกับตระกูล ถิ่นที่อยู่ การศึกษา และบทบาทหน้าที่ ทั้งนี้ก็เพื่อความสุขแท้ตามความเป็นจริงของมนุษย์ นั่นคือ ความสุขตามสัญญาตามปัญญาตามแนวคิดของอริสโตเติล

4. เมื่อได้แนวคำตอบเรื่องการรักเพื่อนบ้านจากการตีความตามกระบวนทรรศน์ปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง ว่าการรักเพื่อนบ้านตามคำสอนของพระเยซูนั้นพระองค์ไม่ได้จำกัดคำว่าเพื่อนบ้านตามความเข้าใจหรือความเคยชินหรือนิยามทั่วไป แต่ยังหมายถึงคนที่ต้องการติดต่อสื่อสารกัน ดูแล และการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ (Greenfield, E. A. & Reyes, L, 2015) และการรักเพื่อนบ้านนั้นควรทำต่อเพื่อนบ้านไม่ว่าจะใกล้หรือไกล รวมไปถึงเพื่อนบ้านที่เป็นคนในศาสนาอื่น เพื่อนมนุษย์และเพื่อนบ้านที่เป็นสรรพสัตว์และสิ่งมีชีวิตทั้งหลายอีกด้วย (Bunchua, K., 2014) เพื่อเป็นการส่งเสริมสันติภาพตามเป้าหมายของกระบวนทรรศน์ปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง ซึ่งจะต้องประยุกต์แนวคิดไปใช้เพื่อนำเสนอคำสอนเรื่องการรักเพื่อนบ้านอย่างไร เพื่อให้เห็นเป็นรูปธรรม ในอันที่จะสนับสนุนให้สังคมได้อยู่ร่วมกันได้อย่างมีสันติภาพ ทั้งต่อคนที่รู้จักและไม่รู้จัก ไม่ว่าจะเป็นในระดับความสัมพันธ์แบบตัวต่อตัว เพื่อนบ้าน เพื่อนในชุมชน เพื่อนในที่ทำงาน ในสถานศึกษา ในระดับประเทศหรือแม้แต่ในระดับโลก ตามการเปลี่ยนแปลงของโลก (จิรัช วิระสย, 2562) แต่ยังคงคุณค่าความหมายของการแสดงความรักที่ไม่เปลี่ยน ที่จะให้ทุกคนได้เข้าถึงการมีโอกาสแสดงออกถึงการรักเพื่อนบ้าน ลดการแสดงความรังเกียจกัน การเหยียดหยามกัน ให้เหลือน้อยที่สุด และเพิ่มเติมด้วยการกล้าแสดงความรักต่อกัน ในระดับสังคมทั้งเล็กและใหญ่ อันจะเป็นการส่งเสริมให้คริสเตียนและทุกฝ่ายเห็นว่า การรักเพื่อนบ้าน เป็นคำสอนที่ตีความเหมาะสมกับทุกยุคทุกสมัย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเรื่องเพื่อนบ้านซึ่งเพื่อนบ้านทั้งที่ดีและไม่ดีจะส่งผลต่อการอยู่อาศัยร่วมกันในสังคมเพราะอาจจะเกิดจากความเข้าใจที่ไม่ตรงกันเรื่องความหมายของเพื่อนบ้านทำให้การแสดงความรักต่อเพื่อนบ้านมีความกำกวม ผู้วิจัยจึงได้นำคำสอนเรื่องการรักเพื่อนบ้านของพระเยซูมาตีความเรื่องการรักเพื่อนบ้านตามทรรศนะปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง

จนได้ขอบเขตความหมายที่กว้างขวางเพื่อที่จะส่งเสริมให้สังคมมีความสงบสุขจากการแสดงความรักต่อกัน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าความรักแบบ อกาเป่ (agape) แสดงออกถึงการรักเพื่อนบ้านตามปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง ซึ่งเป็นสิ่งที่จะสามารถชักนำให้คนในสังคมปฏิบัติต่อกันได้โดยใช้การสื่อสาร การตีความให้เข้าใจถึงความหมายที่แท้จริงตามคำสอนเรื่องการรักเพื่อนบ้านซึ่งมีการมองในมุมต่าง ๆ ตามปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นคริสเตียนจึงใช้พื้นฐานคำสอนทางศาสนามาเป็นฐานในการทำสิ่งที่ดีงามในสังคมศาสนาจึงจะเป็นสิ่งที่มีบทบาทอย่างดีในชีวิตของคนในสังคมและเราควรจะทำให้สังคมด้วยสายตาใหม่ไม่ใช่สายตาแห่งการตัดสิน ตาหนีหรือมองในมุมของเราเพียงด้านเดียว หากมีการศึกษาครั้งต่อไปผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปคือ 1) การวิจัยอรรถปริวรรตการรักเพื่อนบ้านในศาสนา ต่าง ๆ ตามหลักปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง 2) อรรถปริวรรตการรักเพื่อนบ้านของนักเรียนในโรงเรียนตามหลักปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง

เอกสารอ้างอิง

- กิริติ บุญเจือ. (2560ก). ปรัชญาหลังนวยุค. กรุงเทพมหานคร: ดวงกมล.
- _____. (2560ข). ปรัชญาอรรถปริวรรตในปรัชญา ศาสนาและจริยศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- จิรัช วิระสย. (2562). ปรัชญาเชิงศาสตร์Vการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมและการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์. เรียกใช้เมื่อ 28 มกราคม 2563 จาก <http://www.phd.ru.ac.th>. เอกสารประกอบการบรรยายวิชาขอบเขตและวิธีการศึกษา 9902
- พระครูปริยัติกิจจาภิรม (กระจาย รวีวรรณโณ) และคณะ. (2563). การประยุกต์ใช้อรรถปริวรรตของพุทธทาสภิกขุในแนวทางการเสริมสร้างพหุนิยมทางศาสนาในสังคมไทยปัจจุบันเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(6), 68-77.
- ศิลป์ชัย เชาวน์เจริญรัตน์. (2008). หลักการตีความหมายพระคัมภีร์และการประยุกต์ใช้อย่างถูกต้อง. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สถาบันคริสเตียนศึกษาและพัฒนาคริสตจักร.
- สมาคมพระคริสต์ธรรมไทย. (2554). พระคริสต์ธรรมคัมภีร์ ฉบับมาตรฐาน 2011. กรุงเทพมหานคร: สมาคมพระคริสต์ธรรมไทย.
- Bunchua, K. (2014). 84,000 Dhamma khandhas are for school, not for educators. SSRU Graduat Studies Journal, 7(1), 1-14.
- David, N. F. (1992). The Anchor Bible Dictionary volume4 K-N. New York: Doubleday.

- Dodd, C. H. (1961). *The parable of the kingdom*. New York: Charles Scribner's Sons.
- Greenfield, E. A. & Reyes, L. (2015). Continuity and change in relationships with neighbors: Implications for psychological well-being in middle and later life. *J Gerontol B Psychol Sci Soc Sci*. 2015, 70(4), 607–618.
- Hunter, A. M. (1960). *Interpreting the Parable*. London: Cambridge University Press.
- O'Campo, P. (2015). The neighbourhood effects on health and well-being (NEHW) study. *Health & Place*, 31(1), 65-74.